

handreiking concretiseren samenwerking

Samenwerkingsverbanden passend onderwijs en gemeenten

In de ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en de jeugdplannen van de gemeenten staat op hoofdlijnen beschreven wat de samenwerkingsverbanden en de gemeenten samen willen realiseren om jeugdigen te ondersteunen in hun ontwikkeling. Vaak zijn het paragrafen die op abstracte wijze de visie beschrijven. De beelden die men heeft over hoe dit er in de praktijk uit moet gaan zien, zijn nog lang niet altijd concreet. Deze tool helpt om, tijdens het op overeenstemming gericht overleg tussen de gemeenten en de samenwerkingsverbanden, op een concreter niveau met elkaar in gesprek te raken. Het helpt om op strategisch niveau omschreven doelen meer operationeel te krijgen en om te bepalen wat men nodig heeft om die doelen te bereiken.

De ontwikkelagenda kan samenwerkingsverbanden en gemeenten helpen bij het concretiseren van beleid. Door vanuit een gezamenlijke visie op jeugdhulp en passend onderwijs te kijken naar de samenwerking die er al is en naar de hoofdlijnen vanuit de verschillende plannen, dan komen er vanzelf focuspunten naar boven. De focuspunten worden vertaald naar SMART¹ geformuleerde doelstellingen met bijbehorende indicatoren. Om de indicatoren te bereiken, worden concrete acties beschreven, waarbij ook een verantwoordelijke wordt aangewezen. De ingevulde ontwikkelagenda vormt een matrix waarin doelstellingen, indicatoren, acties, actoren en middelen (investering) benoemd zijn. De matrix is het werkdocument dat aangeeft welke thema's op de agenda van het op overeenstemming gericht overleg horen, wanneer er actie ondernomen moet worden en wanneer er geëvalueerd moet worden.

De ontwikkelagenda maakt dat u door de bomen het bos weer ziet en prioriteiten gaat aanbrengen in de stappen die u wilt gaan zetten. Het is een illusie om te denken dat we passend onderwijs en de invoering van de Jeugdwet in een jaar volledig geregeld hebben. De ontwikkelagenda biedt ondersteuning om met elkaar de dialoog te voeren en om ontwikkelingsgericht te kijken naar de toekomst.

Hieronder worden de stappen besproken die gezet moeten worden om tot een gedragen ontwikkelagenda te komen.

---

¹ Specifiek, Meetbaar en Motiverend, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden.

Stappen

Werkgroep OOGO (op overeenstemming gericht overleg)

Stel een OOGO-werkgroep samen die bestaat uit de samenwerkingsverbanden primair onderwijs en voortgezet onderwijs en de betreffende gemeenten uit de regio. Het is van belang dat er afspraken gemaakt kunnen worden in de werkgroep en er dus mensen zijn afgevaardigd met zeggenschap.

Samenwerkingsverbanden die in een regio met meerdere gemeenten fungeren kunnen wellicht aan de gemeenten vragen om een afvaardiging te sturen die alle of in ieder geval meerdere gemeenten vertegenwoordigt. Dit maakt dat het overleg slagvaardiger en daadkrachtiger wordt. Wellicht is het ook raadzaam om iemand van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) uit de regio aan te laten sluiten in verband met de concrete uitwerking van de matrix en de benodigde expertise.

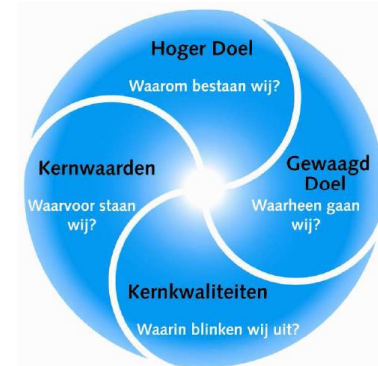
Visie-ontwikkeling

Het is belangrijk om als gemeente en samenwerkingsverbanden een gezamenlijk doel te hebben. Het gaat hier om een inhoudelijke visie die aansluit bij de context van de eigen regio. Hierbij kan men zich de volgende vragen stellen:

- Waar staan we voor? Wat zijn onze kernwaarden?
- Waarom bestaan we? Wat is ons hogere doel?
- Waar gaan we heen? Wat is ons gewaagd doel? Onze ambitie?
- Waarin blinken we uit? Wat zijn onze kernkwaliteiten?

Waar sta je als onderwijs en gemeente voor? Wat is het hogere doel dat je samen wilt bereiken? Welk gewaagd doel wil je samen bereiken, wat is de ambitie? Welke kwaliteiten ga je daarvoor inzetten?

Door het aangeven van een duurzame kern, fungeert de visie enerzijds als stabiliserend en verbindend anker. Door aan te geven wat de ambities zijn en de daarbij van pas komende kwaliteiten, fungeert de visie anderzijds als dynamiserend en richtinggevend baken. Beide kanten – stabilisatie en dynamiek- zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zij maken dat de visie niet alleen houvast geeft en mensen met elkaar verbindt, maar dat zij ook mensen in beweging brengt en in een bepaalde richting trekt.

Figuur 1: Visie als vierluik (Van der Loo, Geelhoed & Samhoud, 2007)

Uitgangspunten samenwerking

De gezamenlijke visie geeft houvast in de samenwerking. Om die samenwerking kracht bij te zetten, is het verstandig om een aantal uitgangspunten in de samenwerking af te spreken. Dit zorgt voor continuïteit in de overleggen. Bovendien kunnen medewerkers elkaar dan aanspreken op de uitgangspunten/afspraken.

De goede dingen doen en blijven doen

De eerste inhoudelijke stap om te komen tot een ontwikkelagenda, is om te onderzoeken welke dingen er al gedaan worden en hoe dat verloopt. Het is over het algemeen niet zo dat er de afgelopen jaren helemaal geen samenwerking is geweest met het onderwijs. Welke samenwerking bestaat al en hoe verloopt dat? Wordt dat op de juiste manier gedaan of moet overwogen worden het anders in te gaan richten. Hoe staat dat in relatie tot de (vernieuwde) visie op ondersteuning? Kortom: onderzoek welke goede dingen er al gebeuren en of dit aansluit bij de nieuwe lijn van ondersteuning bieden?

Kijk daarna verder naar de omschreven doelen uit de ondersteuningsplannen en het jeugdplan. Welke focuspunten komen er nu nog naar boven?

Opstellen ontwikkelagenda

Vanuit de gezamenlijke ambities en het gezamenlijke aanbod worden doelen en indicatoren opgesteld. Wanneer wil je wat bereikt hebben? Benoem specifieke acties die voor het te bereiken doel ondernomen moeten worden, zet deze weg in de tijd en wijs een verantwoordelijke aan. Wellicht is er om het doel te bereiken een investering nodig. Benoem deze ook in de ontwikkelagenda. Onderstaande matrix is een voorbeeld van een ontwikkelagenda.

Bij ieder domein in de ontwikkelagenda komt een inleiding of toelichting. In de inleiding/toelichting kan men de gedachtegang achter de doelstellingen, indicatoren en acties benoemen. Dit maakt het eenvoudiger om op een later tijdstip terug te kijken.

Ontwikkelagenda

Domein	Preventie en vroegtijdige ondersteuning van jeugdigen en hun ouders							
Doelstelling	Indicatoren	Investing	Actoren	Acties	15-16	16-17	17-18	18-19
Er is een proactieve relatie tussen schoolmaatschappelijk werk, Jeugzorg en onderwijs.	- Iedere school heeft een SOT.		OOGO-werkgroep OOGO-werkgroep Directeur, ib'er, smw	- Bepalen actoren in SOT. - Duidelijke afspraken maken over taken en competenties in het SOT. - SOT oprichten op scholen. - Gestructureerd overleg plannen SOT.	X X X X			
	- Er wordt vroegtijdig gesignaleerd door de samenwerking in SOT. - Een schoolmaatschappelijk werker en een medewerker van JGZ/CJG is 1 dag per week werkzaam in een schoolgebouw.		SOT OOGO-werkgroep	- SOT implementeren/monitoren.	X	X	X	X
Er is een goede preventieve samenwerking tussen het JOT en het onderwijs.	- Er wordt vroegtijdig gesignaleerd door de samenwerking in SOT.		Werkgroep SOT	- Signaleringskader opstellen.		X		
	- Een schoolmaatschappelijk werker en een medewerker van JGZ/CJG is 1 dag per week werkzaam in een schoolgebouw.		OOGO-Werkgroep	- Gezamenlijke huisvesting regelen waar mogelijk.			X	
	- Binnen het JOT is een vertegenwoordiging van het onderwijs aanwezig.		OOGO-werkgroep	- Oprichting JOT. - Onderzoeken welke vertegenwoordiging vanuit het onderwijs in het JOT hoort.				
	- Er is een koppeling tussen de gezinsregisseurs en het onderwijs.		Gezinsregisseurs, SOT	- Onderzoeken hoe de koppeling vorm moet krijgen. - Gewenste koppeling implementeren. - Monitoren.				
- De jeugdhulp en het onderwijs maken gebruik van de verwijzindex risicjongeren		OOGO-werkgroep						
- Het ongewenst beroep op jeugdhulp neemt jaarlijks met 1% af.			Gemeente Gemeente en JOT	- Definiëren ongewenst beroep op jeugdzorg. - Afstemmen definiëring met JOT.				